

Od mieszkańca lasu do lokatora przedmieść – wilcze adaptacje do krajobrazów zdominowanych przez ludzi

Współcześnie wiele dzikich zwierząt musi albo drastycznie ograniczyć swój zasięg do resztek obszarów naturalnych, albo przystosować się do życia w obszarach zdominowanych przez człowieka. Zrozumienie w jaki sposób zwierzęta funkcjonują w mozaice obszarów naturalnych i przekształconych przez ludzi a także jak się adaptują do ustawicznego niepokojenia oraz jak wykorzystują możliwości wynikające z ludzkich działań jest kluczowe do odpowiedniego rozdziału środków na ich ochronę. Problem ten jest szczególnie kluczowy dla ochrony dużych drapieżników.

Obecnie wilki (*Canis lupus*) w Europie rekolonizują siedliska mocno zaburzone i gęsto zaludnione przez ludzi. Występująca tam duża dostępność jadalnych odpadów, których źródłem jest działalność ludzi może mieć decydujący wpływ na aktywność, zachowania żywieniowe i selekcję siedlisk przez wilki. W takim zmienionym krajobrazie śmiertelność oraz ciągle niepokojenie powodowane przez ludzi wywołuje u dużych drapieżników (także u wilków) strach podobny do tego jaki wywołują drapieżniki u swoich ofiar. Ta koncepcja znana jest szeroko jako „Krajobraz strachu”. Moje wstępne dane z wilków zaopatrzonych w obroże GPS/GSM w nizinnej Polsce wskazują, że wilki nie są wyłącznie mieszkańcami lasów i część z nich żyje w środowiskach mocno przekształconych przez człowieka. Europejskie niziny są zdominowane przez wielkie obszary rolnicze i przemysłowe, rozległe tereny podmiejskie i gęsto zaludnione obszary miejskie, ze znacznie mniejszym udziałem lasów gospodarczych. Zatem bardzo ważne jest by się dowiedzieć, jak wilki przystosowują się do stałej obecności człowieka w centralnej części swoich terytoriów.

W ramach projektu zamierzam ustalić, jak wybór siedlisk przez wilki zmienia się w zależności od zagęszczenia ludzi, dostępności antropogenicznych źródeł pożywienia i infrastruktury tworzonej przez ludzi. Zweryfikuję założenia kilku hipotez naukowych wyjaśniających mechanizmy rządzące adaptacją dzikich gatunków do krajobrazów zdominowanych przez człowieka. W tym celu zastosuję nowoczesne metody badań terenowych oraz laboratoryjnych. Telemetria GPS / GSM i fotopułapki pozwolą mi tropić wilki w siedliskach zmienionych przez człowieka a także obserwować ich zachowania i interakcje z ludźmi oraz innymi gatunkami. Analizy szczątków ofiar w zebranych odchodach ujawnią dietę wilków zamieszkującej badany obszar, a analizy stabilnych izotopów w próbkach sierści wykażą co jedzą poszczególne osobniki, z których pobrano sierść. Analizy genetyczne nieinwazyjnych prób ujawnią genotypy, pochodzenie i pokrewieństwo badanych osobników. Oszacuję też poziom ich hormonów stresu. Wykorzystanie tych metod pozwoli mi zbadać dietę poszczególnych wilków oraz ich behawioralną i fizjologiczną reakcję na życie w zdominowanym przez człowieka krajobrazie. Dołączenie oceny liczby kopii genu związanego z trawieniem skrobi u tych wilków powinno rzucić światło na ich możliwe adaptacje do wykorzystania pokarmu antropogenicznego. Dotychczas nie było tak obszernych badań nad wilkami żyjącymi w środowiskach zmienionych przez człowieka.